

Pia Ruotsala

SA EELK Misjonikeskus

EELK Misjonikeskuse arenguprogrammi „Looja ja ligimese teenistuses“ lõppraport

1. Sissejuhatus

EELK Misjonikeskuse arenguprogramm „Looja ja ligimese teenistuses“ oli suunatud koguduste kaastöölise toetamisele nende kutsumuse avastamisel, vaimuliku elu süvendamisel ning praktiliste oskuste arendamisel koguduse teenimises. Programm toimus 2025. aasta jooksul ning hõlmas erinevaid koolituspäevi, koguduste külastusi ja refleksiooni.

2. Programmi eesmärk

Programmi keskseks eesmärgiks oli aidata kaastöölistel:

- märgata ja mõtestada oma kutsumust,
- kasvada vaimulikult,
- omandada praktilisi tööriistu koguduses teenimiseks,
- algatada või arendada koguduses uusi tegevusi.

Oluline rõhuasetus oli kohaliku misjoni mõtestamisel – kuidas sünnib koguduse elu keskel elav ja suhetele rajatud teenimine.

3. Programmi mõju osalejatele

Osalejate tagasiside põhjal hinnati programmi üldist kasulikkust väga kõrgeks (valdavalt maksimaalne hinnang).

Programmi olulised mõjud osalejatele olid:

- **enesekindluse kasv ja julgustus tegutseda,**
- **selgem arusaam oma kutsumusest,**
- **vaimuliku elu süvenemine,**
- **praktiliste tööriistade omandamine.**

Osalejad tõid esile, et programm:

- „*andis enesekindlust*“ ja „ *julgust tegutseda*“;
- aitas näha koguduse arenguvõimalusi,
- pakkus tuge läbi ühise osaduse ja kogemuste jagamise.

Samuti hinnati kõrgelt programmi vaimulikku mõõdet – palve, osadus ja refleksioon olid paljude jaoks olulise mõjuga.

4. Mõju kogudustele

Koguduste õpetajate tagasiside kinnitab programmi selget positiivset mõju.

Täheldatud muutused:

- **osalejate enesekindlus ja vastutuse võtmine kasvas,**
- **algatati uusi tegevusi koguduses,**
- **paranes meeskonnatöö ja koostöövalmidus.**

Õpetajate sõnul:

- osalejad „*võtavad julgemalt ette uusi algatusi*“,
- „*kaasavad rohkem inimesi ja soodustavad meeskonnatööd*“,
- „*panustavad rohkem ja tegutsevad iseseisvamalt kui varem*“.

Mitmes koguduses olid uued algatused juba käivitunud, teistes olid need planeerimisfaasis.

5. Näited algatustest ja muutustest

Programmi käigus sündisid konkreetsed ja koguduse elu toetavad algatused:

- piibli- ja palveosaduse grupid,
- väiksemad osadusringid,
- teadlikum töö kaastöölise kaasamisel,
- süsteemsem lähenemine koguduse arengule.

Üks oluline joon oli see, et algatused kasvasid sageli:

- märgatud vajadusest,
- isiklikust kutsumusest,

- väikestest, kuid järjepidevatest sammudest.

See kinnitab, et kohalik misjon ei sünni suurtest kampaaniatest, vaid suhetest, palvest ja ustavusest.

6. Programmi tugevused

Tagasiside põhjal võib esile tõsta järgmised tugevused:

- **hästi läbimõeldud struktuur ja ülesehitus,**
- **koguduste külastused ja praktilised näited,**
- **turvaline ja toetav õpikeskkond,**
- **kogenud ja pühendunud juhendajad.**

Juhendajaid hinnati väga kõrgelt, tuues esile nende:

- professionaalsust,
- hoolivust ja empaatiat,
- praktilisust ja innustavat hoiakut.

7. Arendusvajadused

Mõned ettepanekud edasiseks:

- rohkem praktilisi juhiseid (nt väikeste gruppide läbiviimiseks),
- võimalusel suurem osalejate arv või laiem võrgustik,
- jätkuprogrammid või järeltoetus.

Samuti toodi välja vajadus jätkata sarnaste arenguvõimaluste pakkumist ka tulevikus.

8. Kokkuvõte ja järeldused

Arenguprogramm „Looja ja ligimese teenistuses“ osutus sisukaks ja mõjusaks ettevõtmiseks, mis toetas nii kaastöölise isiklikku arengut kui ka koguduste elu.

Programmi peamised tulemused:

- kasvas kaastöölise teadlikkus oma kutsumusest,
- tugevnes vaimulik elu ja osadus,
- suurenes valmisolek algatada ja juhtida tegevusi,

- kogudustes toimusid konkreetsed positiivsed muutused.

Programmi väärtus seisneb selles, et see aitab kujundada teenimist, mis on:

- juurdunud vaimulikus elus,
- suunatud ligimesele,
- kantud suhetest ja koostööst.

Koguduste õpetajate ja osalejate tagasiside põhjal võib järeldada, et programm täitis oma eesmärgi ning selle jätkamine ja arendamine on igati põhjendatud.

9. Seos EELK arengukava 2019–2028 misjonitöö eesmärkidega

Arenguprogramm „Looja ja ligimese teenistuses“ toetas sisuliselt EELK arengukava 2019–2028 misjonitöö valdkonna eesmärkide elluviimist, aidates kujundada kogudustes teadlikku, suhetele rajatud ja igapäevaellu suunatud misjonimõtteviisi.

Panus strateegilise eesmärgi

Arengukava kohaselt on misjonitöö eesmärgiks kasvatada usus kindlaid ja tunnistavaid kristlasi, kes on aktiivsed koguduse liikmed ja misjonärid igapäevaelus.

Arenguprogramm aitab sellele kaasa:

- toetades osalejate **vaimulikku kasvu ja eneseidentiteeti kristlasena,**
- julgustades neid **võtma aktiivset rolli koguduse elus,**
- kujundades arusaama, et iga kristlane on kutsutud olema **misjonär oma igapäevaelus.**

Osalejate ja õpetajate tagasiside kinnitab, et programm kasvatas:

- julgust tunnistada oma usku,
- valmisolekut algatada tegevusi,
- vastutust koguduse elu eest.

Panus alaeesmärgi: kontakt kõrvalejäänud koguduseliikmetega

Programmi rõhuasetus suhetel, väikestel gruppidel ja isiklikul lähenemisel aitab kaasa kontaktide loomisele ka nende inimestega, kes on koguduse elust eemale jäänud.

- Piibli- ja palveosaduse grupid loivad **turvalise ja ligipääsetava keskkonna,** kuhu oli lihtsam kaasata ka passiivsemaid liikmeid.
- Kaastöölised õppisid **märkama inimesi enda ümber** ja võtma nendega isiklikku kontakti.

- Palveosaduse praktikad aitasid kujundada **püsivaid ja hoolivaid suhteid**.

Panus alaeesmärki: kuulutustöö väljaspool kirikut

Arenguprogramm aitas laiendada arusaama misjonist kui tegevusest, mis ei piirdu kirikuhoonega.

- Osalejad said julgust ja praktilisi ideid **tegutseda väljaspool traditsioonilist kirikuruumi**,
- rõhutati, et misjon toimub **igapäevaelus – suhetes, töökohtadel ja kogukonnas**,
- algatatud tegevused (nt väiksed osadusgrupid) toimivad sageli **lävepakuta keskkonnana**, kuhu on lihtne kutsuda ka kirikuväliseid inimesi.

Kokkuvõte

Arenguprogramm aitas kaasa EELK arengukava misjonitöö eesmärkide elluviimisele, kujundades kogudustes:

- teadlikumaid ja aktiivsemaid kaastöölisi,
- suhetele rajatud misjonipraktikaid,
- igapäevaelu suunatud tunnistavat kristlikku eluviisi.

Programm näitas, et tõhus misjon sünnib eelkõige:

- vaimulikust sügavusest,
- isiklikest suhetest,
- ustavatest väikestest sammudest.

10. Lõputööd ja seos EELK arengukava misjonieesmärkidega

Arenguprogrammi lõputööd annavad sügavama sissevaate osalejate isiklikku arengusse ning kinnitavad programmi mõju EELK arengukava 2019–2028 misjonitöö eesmärkide elluviimisele.

Panus strateegilise eesmärki

Arengukava rõhutab vajadust kasvatada usus kindlaid ja tunnistavaid kristlasi, kes on aktiivsed koguduse liikmed ja misjonärid igapäevaelus.

Lõputööde põhjal on selgelt näha, et programm toetas seda eesmärki:

- osalejad kasvasid **vaimulikus eneseteadvuses ja usujulguses**,
- suurenes valmisolek **tegutseda koguduses ja väljaspool seda**,

- kujunes arusaam, et misjon ei ole eraldiseisev tegevus, vaid osa igapäevasest kristlikust elust.

Nagu üks osaleja oma lõputöös sõnastab:

„Ma ei näe end enam lihtsalt koguduse liikmena, vaid inimesena, kes on kutsutud märkama ja teenima – ka väljaspool kirikut.“

Teine osaleja toob esile:

„See teekond on andnud mulle julguse astuda samme, mida ma varem ei oleks ette võtnud.“

Panus alaeesmärki: kontakt kõrvalejäänud koguduseliikmetega

Lõputöodes kirjeldatud algatused – eriti väikeste gruppide ja palveosaduste loomine – loovad loomuliku võimaluse kaasata ka neid, kes on koguduse aktiivsest elust eemale jäänud.

Üks osaleja kirjutab:

„Väike palvegrupp on loonud ruumi, kuhu on julgenud tulla ka need, kes pühapäeviti kirikusse ei jõua.“

See kinnitab, et programm aitas kujundada **suhetele rajatud lähenemist**, mis on võtmetähtsusega kõrvalejäänud liikmeteni jõudmisel.

Panus alaeesmärki: kuulutustöö väljaspool kirikut

Lõputööd rõhutavad korduvalt, et misjon toimub eelkõige igapäevaelus – peres, tööl ja kogukonnas.

Näiteks kirjeldatakse:

„Olen hakanud teadlikumalt märkama inimesi enda ümber ja otsima võimalusi, kuidas neid toetada ja julgustada.“

Samuti tuuakse esile, et väikesed algatused – vestlused, ühine palve, kutse osadusse – on sageli kõige mõjusamad viisid evangeeliumi jagamiseks.

Kokkuvõtte rõhuasetus

Lõputööde üldistavas kokkuvõttes tõuseb esile, et arenguprogrammi suurim väärtus oli **mõtteviisi muutus**: osalejad hakkasid nägema end teadlikult misjonitöö osalistena.

Oluliseks järeltuleks on, et:

- misjon sünnib **isiklikust kutsumusest ja suhetest**,
- püsivad muutused kasvavad **väikestest, kuid järjepidevatest sammudest**,
- koguduse areng saab alguse **üksikinimese sisemisest muutusest**.

Üldine järeldus

Lõputööd kinnitavad, et arenguprogramm ei toetanud üksnes teadmiste omandamist, vaid kujundas osalejatest:

- aktiivsemaid koguduseliikmeid,
- teadlikumaid misjonitöö tegijaid,
- inimesi, kes kannavad kristlikku tunnistust oma igapäevaelus.

Seeläbi panustas programm otseselt EELK arengukava misjonitöö eesmärkide elluviimisse.

Kokkuvõte:

EELK Misjonikeskuse 2025.aasta arenguprogramm „Looja ja ligimese teenistuses“ täitis oma eesmärgi toetada koguduste kaastöölise vaimulikku ja praktilist arengut ning tugevdada nende rolli koguduse elus. Programmi tulemusena kasvas osalejate enesekindlus, süvenes vaimulik elu ning suurenes valmisolek võtta vastutust ja algatada uusi tegevusi kogudustes.

Osalejate ja koguduste õpetajate tagasiside kinnitab, et programmil oli selge positiivne mõju koguduste toimimisele: paranes koostöö, kasvas kaastöölise aktiivsus ning mitmel pool käivitati uusi algatusi, eelkõige väikeste gruppide ja osadusvormide näol. Lõputööd näitavad, et toimunud areng ei piirdunud teadmiste omandamisega, vaid väljendus eelkõige mõtteviisi muutuses ja teadlikumas kristlikus eluhoiakus.

Arenguprogramm panustas otseselt EELK arengukava 2019–2028 misjonitöö eesmärkide elluviimisse, kujundades kogudustes aktiivseid ja tunnistavaid kristlasi, kes on valmis kandma oma usku igapäevaelus ning looma kontakte nii kogudusest eemal olevate inimeste kui ka kirikuvälise kogukonnaga.

Programmi kogemus kinnitab, et koguduse elujõulisus kasvab seal, kus toetatakse kaastöölise kutsumust, vaimulikku sügavust ja väikestes sammudes teostatavat järjepidevat teenimist.

„Ma ei näe end enam lihtsalt koguduse liikmena, vaid inimesena, kes on kutsutud märkama, teenima ja tunnistama – igapäevaelus.“ (Arenguprogrammi osaleja)

--

--

11. Järelkohtumine ja edasised arengusuunad (Tallinn, 06.05.2026)

Arenguprogrammi järelkohtumisel Tallinnas 6. mail 2026 reflekteerisid osalejad läbitud teekonda ning arutasid võimalusi programmi mõju jätkamiseks ja laiendamiseks EELK kogudustes.

Ühiselt sõnastati soov jätkata teenimist viisil, mis toetab koguduste arengut laiemalt. Osalejad nägid oma võimalikku rolli eelkõige:

- **arengumentoritena,**
- **kogemusnõustajatena,**
kes saavad toetada kogudusi nii vaimulikus kasvus kui ka praktiliste algatuste elluviimisel.

Valmidust mentorluseks väljendasid mitmed osalejad Tiiu Roosma, Ülle Kelder, Eda Reinik ja Ingrid Sogenbits.

Arutelus tõusid esile ka konkreetsed vajadused ja võimalikud arengusuunad koguduse töös:

- **jätkutöö leeritatutega** – vajadus teadlikuma järelhoidmise järele pärast leerikursust, sealhulgas väiksemad ülesanded, osadus ja juhendatud kasv;
- **piibliõpetuse praktilised tööriistad** – soov arendada koolitusi, mis annaksid kaastöölistele lihtsaid ja rakendatavaid vahendeid Piibli õpetamiseks;
- **mentorlus leerilastele ja noortele** – eesmärgiga toetada nende sidet kogudusega ka pärast leeriaega;
- **töö laulatatud paaridega** – võimalus pakkuda jätkuvat vaimulikku tuge ja osadust peredele.

Arutelus kõlas ka selge misjoniline rõhuasetus, mis võtab kokku programmi vaimu ja suuna:

„Meie peaksime ise olema misjonärid Eestis.“

See mõte peegeldab arenguprogrammi keskset vilja – teadlikkust, et koguduse elujõulisus ja kasv ei sõltu üksnes välisest toest, vaid eelkõige koguduseliikmete endi kutsumusest, vastutusest ja valmisolekust teenida. See mõte sobib ka ilusti kokku ja aitab jõuda EELK misjoni strateegilise eesmärgini aastaks 2028: ”Misjonitöö eesmärgiks on kasvatada usus kindlaid ja tunnistavaid kristlasi, kes on aktiivsed koguduse liikmed ja misjonärid igapäevaelus.”

Kokkuvõte

Järelkohtumine kinnitas, et arenguprogrammi mõju ei piirdu selle kestusega, vaid loob aluse jätkuvale teenimisele ja uute rollide kujunemisele kirikus. Osalejate valmisolek panustada mentorite ja nõustajatena loob hea eelduse programmi viljade kandumiseks laiemalt EELK kogudustesse.